

HSN 150 2021 - yttrande granskning budgetprocess 2020budgetprocess.

Rapport nr 22-2020

(HSN 150 2021)

Regionens revisorer har den 29 januari 2021 överlämnat missiv gällande granskning av budgetprocessen 2020. Granskningsrapporten har tillställts hälso- och sjukvårdsnämnden.

Sammanfattning av revisionens iakttagelser och rekommendationer

Av granskningen framgår att revisorerna bedömer att det finns brister i nämndens beredning av fullmäktiges budget för år 2020 och 2021.

Revisorerna beskriver att budgetens legitimitet är svag och betonar vikten av att hälso- och sjukvårdsnämndens budget och mål är förankrade hos verksamheterna. I rapporten beskrivs att det finns en obalans mellan verksamhet och budget och konstateras att åtgärderna för att minska kostnaderna de senaste fem åren inte varit tillräckliga. Revisorerna beskriver hälso- och sjukvårdsnämnden som passiv och säger i granskningen att återkoppling till fullmäktige med anledning av nämndens underskott saknas. Revisorerna bedömer därför att fullmäktige ej haft möjlighet att agera kring nämndens underskott.

Revisorernas slutsats är att hälso- och sjukvårdsnämnden inte säkerställt en ändamålsenlig budgetprocess. De anser dock att det är positivt att regionstyrelsen beslutat om en ny budgetprocess, som nämnden omfattas av, från beredningen av budgeten för år 2022.

Med utgångspunkt i granskningarna lämnar revisorerna följande rekommendationer till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

- Säkerställ att budgetunderlag som nämnden lämnar till styrelsen för beredning håller en tillräcklig kvalitet. Det bör finnas dokumenterade riskanalyser i underlagen som visar att budgetförslag och åtgärder med mera är genomförbara.
- Skapa förutsättningar i budgetberedningen för ändamålsenliga prioriteringar.
- Säkerställ att aktuella styrdokument för nämndens budgetberedning finns inlagda i ledningssystem.
- Skriv till fullmäktige med förslag på åtgärder om nämnden bedömer att nämnden inte klarar sitt uppdrag från fullmäktige.

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande

Hälso- och sjukvårdsnämnden har följande kommentarer till revisorernas iakttagelser och rekommendationer

- **Säkerställ att budgetunderlag som nämnden lämnar till styrelsen för beredning håller en tillräcklig kvalitet. Det bör finnas dokumenterade riskanalyser i underlagen som visar att budgetförslag och åtgärder med mera är genomförbara.**

Nämnden håller med revisorerna om vikten av kvalitet i budgetunderlag och dokumentation. Regionen saknar idag ett effektivt stöd för att hantera processen runt planering och uppföljning. Det handlar främst om hantering av planerings- och uppföljningsdokument samt de flöden som är knutna till denna process.

Dagens dokumentation försörjs genom en omodern digital miljö där excel och word dominerar dokumentationen. Nytt digitalt verktyg är prioriterat i portföljstyrningen för en samlad ändamålsenlig dokumentation. Det nya verktyget ska stödja arbetet genom färdiga mallar där relevant utfallsdata och planer finns kopplade till de skrivna dokumenten. Med samlad information på samma ställe förenklas kommunikationen av plan och resultat på olika nivåer såväl inom den egna verksamheten som mellan regionens olika organisatoriska nivåer och till politik. Detta ger också förutsättningar till förbättrade underlag av åtgärdsförslag.

- **Skapa förutsättningar i budgetberedningen för ändamålsenliga prioriteringar.**

Vad gäller revisionens rekommendation om att skapa förutsättningar för ändamålsenliga prioriteringar bedömer nämnden att detta ingår i omställningsplanen mot en hållbar ekonomi.

Omställningsplanen styr med åtgärder på övergripande nivå och utan detaljstyrning. Planen bygger på ett tillitsbaserat förhållningssätt och ger riktning för effektiviseringsarbetet i syfte att ge organisationen möjlighet att söka flexibla lösningar med bästa effekt. Genom detta ges organisationen mandat att arbeta och att uppföljningen ger nämnd möjlighet att korrigera färdriktning.

Det övergripande målet är att bedriva verksamhet inom den tilldelade ekonomiska ramen. Verksamheterna har utifrån det ett ansvar att arbeta med att se över resursanvändning, produktion och effektivitet. Områdeschefer har inför nytt verksamhetsår en genomgång med varje verksamhet som då redogör plan med prioriteringar, åtgärder och underlag för att uppnå målen. Det innebär att planens långsiktiga perspektiv över flera år ge organisationen nödvändig tid för att prioritera, detaljplanera och genomföra åtgärder med anpassning av dessa varefter lärande sker. Verksamheterna inom hälso- och sjukvårdsnämnden upprättar således årligen sina egna planer med prioriteringar och specificerade åtgärder för att åstadkomma en ekonomisk balans.

En ökad kostnadskontroll för all verksamhet behöver kompletteras med en tydlighet i hur prioriteringar styr och får genomslag i verksamheten. För att skapa förutsättningar för verksamhetscheferna att ta ansvar krävs tydlighet i hur prioritering ska ske. PKS (produktions- och kapacitetsstyrning) är ett av de verktyg som stödjer en förändrad styrning.

- **Säkerställ att aktuella styrdokument för nämndens budgetberedning finns inlagda i ledningssystem.**

Regionstyrelsen fattade under hösten 2020 beslut om ny planerings- och budgetprocess. Arbetet omfattar planerings-, budget- och investeringsprocessen och är styrande för uppföljningen vilket ger verksamheten långsiktiga planeringsförutsättningar.

Den nya planering- och budgetprocessen eftersträvar en starkt följsamhet mot fastställd Regionplan och ska öka förmågan att omhänderta förändringar både i omvärlden och den egna organisationen bland annat via formaliserade budgetdialoger. I dokumentationen kring processen beskrivs att nämndernas möjlighet att omhänderta regionplanen stärks genom att mer tid ges att arbeta med styrning och uppföljning av nämndens verksamheter. Processerna ska även medföra en förbättrad dialog mellan olika aktörer samt ge möjlighet att inhämta sådan verksamhetsrelaterad information som bidrar till ett ökat värde. Processen ska ge både politik och tjänstepersonorganisation tillräcklig tydlighet i när olika aktiviteter ska genomföras samt på vilket sätt och i vilket syfte. Detta arbetssätt bedöms ge förutsättningar att utveckla och säkerställa det revisorerna rekommenderar kring styrning och planering.

Utifrån detta uppdateras nämndens styrdokument i ledningssystem.

- **Skriv till fullmäktige med förslag på åtgärder om nämnden bedömer att nämnden inte klarar sitt uppdrag från fullmäktige.**

Vad gäller revisorernas beskrivning om att hälso- och sjukvårdsnämnden är passiv och avsaknad av återkoppling till fullmäktige vid underskott anser nämnden att det inte är en fullständig bild.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har vid ett flertal tillfällen informerat regionfullmäktige om nämndens ekonomiska utmaningar utifrån fullmäktiges uppdrag.

Inför 2018 beslutade hälso- och sjukvårdsnämnden om en skrivelse till landstingsfullmäktige om budget och verksamhet inom hälso- och sjukvårdsnämnden (VLL 2505-2017) för att uppmärksamma landstingsfullmäktige på att ytterligare kostnadsreduceringar inte är möjliga utifrån det uppdrag nämnden fått från landstingsfullmäktige.

Vid nämndens sammanträde den 3 april 2019 (§ 40) beslutades om underlag för plan och budget för år 2020. Hälso- och sjukvårdsnämnden påtalade i sitt underlag inför plan och budget 2020 att nämnden bedömer att det inte är möjligt att fullgöra uppdraget utifrån rådande förutsättningar.

Hälso- och sjukvårdsnämndens möte beslutas om skrivelse till regionfullmäktige 2019-05-23 §62 för att uppmärksamma om att ytterligare kostnadsreduceringar inte är möjliga utifrån det uppdrag nämnden fått från regionfullmäktige.

Efter delår per april 2020 gjordes motsvarande konstaterande. Nämnden skriver i delårsrapport att de bedömer att under rådande omständigheter inte är möjligt att bedriva verksamheten inom de givna budgetramarna. Med hänsyn tagen till den pågående Covid-19 pandemin finns heller inga möjligheter att ta fram ytterligare åtgärder för att få balans i ekonomin. Det fortsatta arbetet måste vara inriktad på den redan beslutade omställningsplanen och dess åtgärder.

§ 58 Granskning av budgetprocessen år 2020
HSN 150-2021**Sammanfattning**

Regionens revisorer har den 29 januari 2021 överlämnat missiv gällande granskning av budgetprocessen 2020. Granskningsrapporten har tillställts hälso- och sjukvårdsnämnden. Revisorernas slutsats är att hälso- och sjukvårdsnämnden inte säkerställt en ändamålsenlig budgetprocess. De anser dock att det är positivt att regionstyrelsen beslutat om en ny budgetprocess, som nämnden omfattas av, från beredningen av budgeten för år 2022.

Med utgångspunkt i granskningen lämnar revisorerna följande rekommendationer till Hälso- och sjukvårdsnämnden:

-Säkerställ att budgetunderlag som nämnden lämnar till styrelsen för beredning håller en tillräcklig kvalitet. Det bör finnas dokumenterade riskanalyser i underlagen som visar att budgetförslag och åtgärder med mera är genomförbara.

-Skapa förutsättningar i budgetberedningen för ändamålsenliga prioriteringar.

-Säkerställ att aktuella styrdokument för nämndens budgetberedning finns inlagda i ledningssystem.

-Skriv till fullmäktige med förslag på åtgärder om nämnden bedömer att nämnden inte klarar sitt uppdrag från fullmäktige.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har upprättat ett yttrande utifrån revisionens rekommendationer

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden att besluta

Yttrandet avges enligt upprättat förslag

Förslag till beslut på sammanträdet

Lars Bäckström (C) föreslår att besluta i enlighet med (C), (M), (KD) och (L) yrkande. (Se beslutsunderlag "Yrkande från (C), (M), (KD) och (L) gällande granskning av budgetprocessen"

Beslutsgång

Ordförande Anna-Lena Danielsson (S) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar i enlighet med arbetsutskottets förslag till beslut

Beslut

Yttrandet avges enligt upprättat förslag

Reservation

Lars Bäckström (C), Elmer Eriksson (M), Åsa Ågren Wikström (M), Marianne Normark (L) och Betty- Ann Nilsson (KD) reserverar sig till förmån för eget förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- §39 Granskning av budgetprocessen år 2020
- Missiv Granskning av budgetprocessen år 2020
- Rapport Granskning av budgetprocessen 2020
- HSN 150 2021 - yttrande granskning budgetprocess 2020
- HSN 150 2021 Tjänsteskrivelse Revisionsgranskning Budgetprocessen 2020
- Yrkande från (C), (M), (KD, och (L) gällande granskning av budgetprocessen